

Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu, Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel, Ankara Mebusu Halil Sezai Erkut ve Selim Söley'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 36, 100, 102 nci maddelerinde değişiklik yapılmasına ve mezkür kanuna muvakkat bir madde eklenmesine dair kanun teklifleri ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/120, 2/111, 2/123, 2/11)

Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 102 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/120)

7 . II . 1958

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 102 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifimi esbabı mucibesıyla birlikte ilişik olarak sunuyorum.

Gereken muamelenin ifasını saygularıyla rica ederim.

Trabzon Mebusu
M. Goloğlu

GEREKÇE

5434 sayılı Kanuna nazaran âdi mâlûl olan memurlardan en az 15 yılını tamamlamış olanlara 53 nci maddeye göre maaş bağlanmakta, 15 yılını tamamlamamış olanlara 82 ve 83 nci maddelere göre toptan ödeme yapılmaktadır.

Gerek maaşa müstahak olan, gerekse kendisine toptan ödeme yapılmış bulunan âdi mâlûller bilâhara vazife görebilecek hale gelirlerse sağlık kurullarınca 93 nci maddeye göre tasdik edilecek raporlara müsteniden tekrar emeklilik hakkı tanınmış bir vazifeye tâyin edilebilirler. Bu bakımdan maaşa müstahak olanlarla toptan ödeme yapılmış bulunanlar arasında bir fark mevcut değildir.

Fakat yeniden vazife alanların emeklilik hesabında gayriâdil olduğuna kanaat getirdiğimiz bir fark vardır. Şöyle ki :

a) 15 yılını tamamlamış olduğu için mâlûl aylığı alırken emeklilik hakkı tanınmış bir vazifeye tâyin edilenlerin ayrılışlarında, eski aylıklarına bu vazifelerde geçen fiilî ve itibari hizmet müddetlerinin her yıl için keseneğe esas olan aylık veya ücreti tutarının % 1 i (Son hizmet) namı ile eklenir (Madde : 100, birinci fıkra.)

b) 15 yılını tamamlayamadığı için kendisine toptan ödeme yapılan mâlûllerin tekrar emeklilik hakkı tanınmış bir vazifeye tâyinlerini mütaakıp ayrılışlarında ise, eski hizmet müddetleri hiç nazara alınmadan, sonraki hizmet müddetleri için yukarıda gösterilen şekilde bir hesaba müstenit (Son hizmet zammı) aylık şeklinde bağlanır (Madde : 100, son fıkra.)

Bu kesin hükümler karşısında 15 yılını tamamlamış mâlûllerle, 15 yılını tamamlayamamış mâlûllerin emeklilik hesabında ükineiler aleyhine büyük ve adaletsiz bir fark vardır. Halbuki, kanun bu gibilerin eski hizmetlerinin sayılabilmesinde bâzı imkânlar derpiş eder halde olmalı idi. Meselâ bu

gibi kimseler, tekrar vazifeye alındığında evvelce toptan aldıkları parayı ödedikleri takdirde eski hizmet müddetleri de sayılabilmeli idi.

Nitekim, mâlûliyetleri mevzuubahsolmadığı halde sandıkta birikmiş emekli keseneklerini geri almış bulunanlardan emeklilik hakkı tanınmış bir vazifeye geçenler, aldıkları paraları, % 5 faizi ile toptan geriverirlerse eski fiilî ve itibari hizmetleri yenilerine eklenir (Madde : 102)

Görülüyor ki, mâlûliyet gibi mücbir bir sebepleri mevcudolmadığı halde, keseneklerini kendiliğinden almış olanların bilâhara emeklilik hakkı tanınmış bir vazifeye geçmeleri halinde, bâzı şartlarla, eski hizmetlerinin yenilerine eklenmesi mümkündür. Bu gibilere kanun bu hakkı tanımıştır. O halde bu gibilere tanınmış olan bu hakkın, mümasil şartlar dairesinde, mâlûliyet gibi mücbir bir sebebe binaen vazifelerinden ayrılmış olup da tekrar emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye alınmış olanlara da verilmesi âdil bir iş olacaktır.

İşte işbu teklifimizin mucip sebebi bu adaleti teminden ibarettir. Teklifin esası ise, 102 nci maddede, 15 yılını tamamlıyamamış oldukları için kendilerine toptan ödeme yapılmış mâlûllerin ilâvesinden ibarettir.

TRABZON MEBUSU MAHMUT GOLOĞLU'NUN TEKLİFİ

*5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 102 nci
maddesinin tadiline ait kanun teklifi*

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanunun 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 102. — Sandıkta birikmiş emekli keseneklerini almış bulunanlar ile 82 nci maddenin (c) fıkrası gereğince kendilerine toptan ödeme yapılmış bulunanlardan 98 nci maddenin vazifeye alınmaya ait hükümleri mahfuz kalmak üzere emeklilik hakkı tanınan veya 130 ncu maddede gösterilen vazifelere belediye başkanlığına, illerin daimî komisyonu üyeliklerine geçenler, aldıkları paraları, tâyin edildikleri veya seçildikleri tarihlerden itibaren %5 fazi ile toptan sandığa geriverirlerse.

Tâyin veya seçilme tarihindeki yaşlarından, emeklilik hakkı tanınan vazifelerde evvelce geçen fiilî hizmet müddetlerinin indirilmesinden sonra kalan yaş sayısı, 40 ı geçmemiş olmak şartıyla, sandıkla ilgilendirilirler ve eski fiilî ve itibari hizmet müddetleri yenilerine eklenir.

Aldıkları paraları, yukarıki müddetler içinde gerivermeyenler veya esasen gerivermek istemiyenler 40 yaşını doldurmamış olmak şartıyla emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye ilk defa alınmış sayılarak sandıkla ilgilendirilirler.

83 ncu madde gereğince emekli kesenekleri geriverilmemiş veya tahakkuk ettirilen keseneklerini henüz almamış olanlardan, birinci fıkrada yazılı vazifelere geçenler hakkında da paranın iadesi

veya haric olmak üzere sözü geçen fıkra hükümleri uygulanır.

Yukarıki fıkralarda yazılı olanlardan hesaplanacak yaş sayısı 40 ı geçenler Biriktirme Sandığına alınırlar.

Meydana çıkan gaiplerden 78 nci madde gereğince sandıkla ilgileri kesilenler hakkında da keseneğin geriverilmesinde; gaipliklerinden dolayı dul ve yetimlerine aylık bağlanmış ise, gaiplikleri tarihine kadar sandıkta birikmiş kesenekleri miktarında bir para, toptan ödeme yapılmış ise, bu para esas alınmak suretiyle yukarıki hükümler uygulanır.

MUVAKKAT MADDE — Fiilî hizmet müddetleri 15 yıldan az olduğu için kendilerine toptan ödeme yapılmış veya tazminat verilmiş veya kaldırılan hükümlere göre bağlanmış vazife mâlûllüğü aylığının on yıllığını almış olanlardan halen emeklilik hakkı tanınmış bir vazifede bulunup da haklarında 100 ncu veya muvakkat 36 nci madde hükümlerine göre muamele yapılmakta bulunanlardan 6 ay içinde yazılı müracaat edenler hakkında da yukarıki madde hükümleri tatbik olunur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Kayseri Mebusu Hakkı Karmel'in, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa muvakkat bir madde eklenmesine ve mezkûr kanunun 100 ncü maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi (2/111)

22 . I . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa muvakkat bir madde eklenmesine ve mezkûr kanunun 100 ncü maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifimin esbabı mucibesıyla birlikte ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

**Kayseri Mebusu
Hakkı Karmel**

MUCİP SEBEPLER

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, hayat ve istikbalini Devlet hizmetine tahsis etmiş vatandaşların bu emek ve feragatlerinin hak ve nasfet kaidelerine uygun olarak mükâfatlandırılması ve bu suretle memlekette içtimai adalet ve fert için istikbale muzaf bir teminat rejiminin teessüsünü istihdaf etmektedir.

Nitekim kanunun ruhunu teşkil eden bu gayelerin tam olarak tahakkuku uğrunda Büyük Millet Meclisi pek haklı olarak vakit vakit bu kanun üzerinde tadil ve ilâveler yapmaktadır.

Mevzuun gelişme seyrini dikkatle takibetmek mevki ve mecburiyetinde bulunan bir Mebus sıfatıyla aşağıda arz etmiş olduğum, aynı hâdiseler cümlesinden bir noksanın tebarüz ve telâfisini temin maksadiyle bu kanun teklifimi yapmış bulunuyorum.

Sihhi sebeplerle veya 3360 sayılı Kanuna göre yetersizlik, disiplin sebeplerinden dolayı sicilleri yüzünden veyahut vücutlarından istifade edilemez diye askerî mahkemelerden bir hüküm süduru suretiyle buldukları vazifelerden ve ordudan ihraçedilen ve cari kanun hükümleri muvacehesinde başka daire ve müesseselerde memur olmalarına mâni bir durumları da bulunmadığından tekrar Devlet hizmetlerine kabul edilerek uzun yıllardan beri uhdelerine tevdi edilen vazife ve hizmetleri ehliyetle ifa eden bir kısım memurlar 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu yürürlüğe girdiği tarihte de fiilen vazife başında bulunmakta idiler. Evvelki vazifelerinden ayrılışlarında kendilerine hizmet müddetlerinin azlığı sebebiyle tazminat veya toptan ödeme şeklinde yapılan çok cüzi bir paradan dolayı da geçmiş hizmetleri faizi ile birlikte borçlandırılmak suretiyle kabul edilerek sonraki hizmetlerine eklenmemiştir.

Bu hale göre sıfırdan bina edilecek bir emeklilik hakkı tanınmıştır ki bu halin hak nasafet ve sosyal adalet kaideleriyle kabili telif olamayacağı izahtan vârestedir.

Memuriyete alınmasında bir mahzur görülmiyen nakil, terfi ve tecziye gibi hallerde diğer Devlet memurlarının statüsüne bağı olan bu vatandaşların sonradan ifa ettikleri hizmetlerin tekaütlüğe sayıldığına, her insanın bir kabiliyet sahası ve emekli maaşı ve ikramiyenin de bir hizmet karşılığı olduğuna göre ayrıldığı kısımda muvaffak olamamış da olsa, sonradan alındığı vazifede başarı gösterdiği takdirde diğer memurların faydalandığı haklara sahibolması en tabii bir hukuk kaidesidir.

Kanun vâzı emeklilik hakkından normal şekilde faydalanmış hizmet müddetlerine göre tekaütlük ikramiyesine de müstahak olmuş bâzı memurlara evvelce tahsis edilen emekli maaşlarına eklenecek ayrıca % 2 gibi bir hak sağlarken 100 ncü maddenin 6 ncü bendinde de (Toptan ödeme yapılmış olanlardan; emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilenlerin bu vazifelerden ayrılışlarında da yukarıda yazılı surette hesaplanacak son hizmet zammı aylık şekilde

bağlanır.) diyerek diğer bir kısım memurları mezkûr haklardan mahrum etmekte ve son hizmet zammının nispeti de sıfırdan bina edilmek şartıyla % 1 olarak tâyin ve tespit eylemektedir. Bahis mevzuu memurlar 4222 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri Emekli Sandığı Kanununa tâbi müesseselerde tekrar hizmet aldıkları takdirde bu müesseselerdeki hizmete intisapları tarihinden itibaren alâkalı sandıklarla ilgilendirilerek yeniden hizmete girmiş gibi normal emeklilik muamelesine tâbi tutulmakta idiler. Şu hale göre iktisabettikleri bu hakları da yeni kanunun 100 ncü maddesi muvacehesinde ref'edilmiş bulunmaktadır.

Hayatlarını Devlet hizmetlerine tahsis ederek faal çağlarını bu hizmetlerde harcamış insanların çalışmayacakları devrelere ait bir sigorta mahiyetinde olan emeklilikten beklenen bu gaye de selbedilmiş bulunmaktadır.

Evvelce çalıştırılmış ve sonradan da çalıştırılmalarında hiçbir mahzur ve fark bulunmamış kimselerin bu iki mesai devresinin tevhidinde ve emek sahiplerinin diğer emsalleri misillü muamelelere mazhar kılınmalarında ancak, hak tahakkuk etmiş ve içtimai adalet yerine getirilmiş olacaktır.

Binaenaleyh 100 ncü maddenin 6 ncı bendinin tadili hakkaniyet icabıdır.

KAYSERİ MEBUSU HAKKI KURMEL'İN TEKLİFİ

*5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı
Kanununa muvakkat bir madde eklenmesi
hakkında kanun teklifi*

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki muvakkat madde eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE 104. — Sıhhi sebepler dolayısıyla veya başka bir memuriyete alınmasına engel teşkil etmiyecek her hangi bir sebeple âdi mâlûl olarak emekliye sevk edilmiş olanlardan mâlûliyetleri zail olanlardan veya memuriyete alınmasında bir mahzur görülmiyerek tekrar emekliye tâbi memuriyetlere intisabedenler, aldıkları tazminatı 5434 sayılı Kanununun 102 ncü maddesindeki esaslara göre Hazine veya alâkalı sandıklara ödedikleri takdirde eski hizmetleri ihya edilerek yeni hizmet müddetlerine ilâve edilir ve bunlar tekaüde sevk edilmemiş sayılırlar.

Ancak haklarında bu madde hükmü tatbik edileceklerden 40 yaş kaydı aranmadan işirakçı sayılırlar.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sıhhi sebepler dolayısıyla veya başka bir memuriyete alınmalarına engel teşkil etmiyecek her hangi bir sebeple emekliye ayrılmış olanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekliliğe tâbi bir vazifede bulunanlar ile bundan sonra emekliliğe tâbi bir vazifeye alınanlar hakkında geçici 33 ncü maddenin 5434 sayılı Kanununun- (C) fıkrası hükmü mahfuz kal-

mak şartıyla bu kanun hükümleri uygulanır.

Bu gibilerden evvelce toptan ödeme yapılmış olup da halen emekliye tâbi bir vazifede bulunanların hizmetlerinin birleştirilebilmesi için aldıkları paraları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde birinci madde hükmü esasları dairesinde Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ve 1683 sayılı Kanun ile ondan evvelki hükümlere göre tazminat almış iseler kurumlarına ödemeleri şarttır.

1683 sayılı Kanuna veya önceki hükümlere göre tazminat almış olanların aldıkları paraları kurumlarına iade etmeleri halinde o kurumlara ilgililerin fiilî ve itibari hizmet müddetleri hakkında 5434 sayılı Kanunun geçici 19 ncü maddesi hükümlerine göre Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına aktarma yapılır.

Yüzde bir hizmeti ahire zammı verilmek suretiyle emekliğe irca edilmiş olanlar da bu kanun hükümlerinden istifade ederler.

MADDE 2. — 5434 sayılı Kanununun 100 ncü maddesinin toptan ödemeye metaallik 6 ncü bendi mülğadır.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini ieraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

Ankara Mebusu Halil Sezai Erkut'un, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 100 nci maddesi 5 nci fıkrasının değiştirilmesine ve mezkûr kanuna muvafakat bir madde ilâvesine dair kanun teklifi (2/123)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 100 nci maddesi 5 nci fıkrasının değiştirilmesine ve mezkûr kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifim gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gerekli işlemin ifasını arz ve rica ederim.

Saygılarımla.

6 Şubat 1958
Ankara Milletvekili
H. S. Erkut

GEREKÇE

T. C. Emekli Sandığı Kanunu, hayat ve istikbalini Devlet hizmetine bağlamış vatandaşların bu emek ve bağlılıklarını hak ve nasafet kaidelerine uygun olarak mükâfatlandırılmasını ve bu suretle içtimai adalet ve fert için gelecek endişesinden âri bir teminat sisteminin teessüsünü amaç tutmaktadır. Bu sebeple bir taraftan Devlet hizmetlerini görmek üzere vatandaşlardan bir kısmını uzun seneler çalıştırmakta buna mukabil hütün çalışma gücünü bu uğurda sarf etmiş olan bu kabî şahıslara ve ailesi fertlerine endişesiz bir gelecek sağlamaktadır.

Diğer taraftan bu suretle Devlet, içtimai heyette mevcudiyeti zaruri olan sosyal adaleti ve fertler arasındaki içtimai ve ekonomik muvazeneyi mümkün olan müsavat dairesinde temin etmektedir.

Bu bünyenin istikrarla devamı için memleketimizin giriştiği içtimai adalet ve iş hukukunun temel prensiplerindedir.

Bu prensipten hareket edildiği takdirde teklifim dolayısıyla ele alınan şahıslar da evvelce Devlet emrinde çalışmış ve halen çalışmakta bulunan veya bu esaslar dâhilinde mütalâası icabedecek olan kimselerdir. Bunların yukarıda arz olunan emniyet ve adalet rejiminden mahrum edilmelerini haklı gösterecek mâkul bir sebeb olmaz. Evvelce Devlet hizmetlerinde çalıştırılmış, sonradan çalıştırılmalarında da hiçbir mahzur mütalâa edilmiyerek kendilerine hizmet tevdi edilmiş bulunan bu gibi şahısların umumi himaye sisteminden istifade ettirilmesi bugünkü adalet prensibinin ve hayat ve geçim şartlarının zorladığı bir gerçektir.

Bilindiği üzere emekli iken tekrar emekliye tâbi bir vazifeye alınanların emekli aylıkları kesilmektedir. Hizmetlerinin devamı müddetince henüz emekliye ayrılmamış olarak çalışan diğer Devlet memur ve müstahdemleri ile aralarında hizmet bakımından hiçbir fark ve istisna mevcut bulunmadığı halde uzun hizmet süresinden sonra bu iki sınıfın tâbi olacağı emeklilik usulünde hak ve nasafet kaideleri ile ve bilhassa yeni içtimai adalet telâkileri ile bağdaşması mümkün olmayan ayrılık ve ikilik mevcuttur.

Emekli iken tekrar emekliye tâbi bir vazifede meselâ 25 sene çalışan ve buna yaş ve hukuki durumu müsait bulunan bir şahıs tekrar emekliye ayrıldığı takdirde son aldığı aylığın % 25 i nispetinde bir son hizmet zammı almak hakkını kazanacaktır. Halbuki emekliye hiç ayrılmadan bu kadar müddet vazife gören bir memurun alacağı emeklilik aidatı bununla mukayese edilemeyecek ölçüdedir.

Bilhassa son mevzuatımız, daha genç yaşta iken emekliye sevk etme hususunda idareye yetkiler tanıdığı için çalışabilecek çağda ve şartlar içinde olan şahısları tekrar randımanlı olarak Devlet hizmetinde çalıştırarak kendilerinden istifade ihtiyacı daha da artmış bulunmaktadır.

Bu gibi emeklilikten müstahdem şahısların diğer memurlara sağlanan bâzı sosyal yardım ve ödemelerden istifade etmemekte olmaları da kendilerinin korunmasını haklı gösteren sebeplerdendir.

Bir kere emekliye ayrıldıktan sonra bu gibilerin tekrar Devlet hizmetinde istihdam edilmemesi gibi bir mütalâa ileri sürülebilir. Ancak bu anlayışla fiilen çalıştırılanların durumlarını korumak hususu birbirinden ayrı ayrı şeylerdir. Kaldı ki, emeklilerin hayat şartları içinde geçim imkânları sağlanmış olmadıkça emeklileri çalıştırmaktan vâreste kalınamıyacağı da bir hakikattir.

Hulâsa : Devlet hizmetinde aynı şartlarla çalıştırılan iki zümrenin eşidolarak himayesi bugünün içtimai adalet telâkkisi karşısında bir zaruret olduğu düşüncesi bu teklifi Yüksek Meclise takdime beni zorlayan sebepler olmuştur.

Büyük Meclisin yüksek takdirlerine bu teklifimi arz ediyorum.

ANKARA MEBUSU HALİL SEZÂİ ERKUT'UN TEKLİFİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 100 ncü maddesi 5 nci fıkrasının değiştirilmesine ve geçici madde eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 100 ncü maddesi 5 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Her hangi bir sebeple emekliye ayrılmış olanlardan sağlık durumları ve diğer şartları yeniden memurluğa alınmasına engel kalmaması hasebiyle emekliye tâbi bir hizmete alınanların yeniden emekliye ayrılmalarında kendilerine eski ve yeni hizmetlerinin toplamı üzerinden ve 41 nci madde hükümleri dairesinde en son almakta oldukları maaş üzerinden emekli aylığı bağlanır.

Ancak, bunlardan daha önce emekli ikramiyesi almış bulunnaların yeni durumlarına göre hesaplanacak emeklilik ikramiyelerinden evvelce verilen emeklilik ikramiyesi mahsubedilir.

Emekli aylığı yerine toptan ödeme yapılmış bulunanların hizmetlerinin birleştirilebilmesi için aldıkları paraları 102 nci madde hükümlerine göre iade etmeleri şarttır.

Vazife mâlûlü olarak emekliye ayrılmış olanlardan tekrar hizmete alınanların emekliye ayrılmaları veya ölümleri halinde evvelce aylık tahsisine esas tutulan hizmetleriyle sonradan geçen hizmetlerinin toplamına göre hesaplanacak emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü veya dul ve yetim aylığına evvelki vazife ve harb mâlûlü zamları ilâve edilir.

Bu durumda olanlara ikramiye verilebilmesi için evvelki fiilî hizmetleri ile sonradan geçen fiilî hizmetleri (İtibari hizmet hariç) emekli ikramiyesi verilmesine müsaidolması şarttır.

Âdi vazife mâlûllerinden mâlûllükleri geçmiş olanlardan hizmete alınanlar hakkında 5434 sayılı Kanunun 62 nci maddesine göre muamele yapılır.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sıhhi sebepler dolayısıyla veya bir memuriyete alınmalarına engel teşkil etmiyecek her hangi bir sebeple emekliye ayrılmış olanlardan bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte emekliye tâbi bir vazifede bulunanlar ile bundan sonra emekliye tâbir bir vazifeye alınanlar hakkında da bu kanunun 1 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu gibilerden evvelce toptan ödeme almış olup da halen emekliye tâbi bir vazifede bulunanların hizmetlerinin birleştirilebilmesi için aldıkları paraları bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde 1 nci maddenin 3 ncü fıkrası esasları dairesinde T. C. Emekli Sandığına veya 1683 sayılı Kanunla ondan evvelki hükümlere göre tazminat almış iseler, kurullarına ödemeleri şarttır.

1683 sayılı Kanuna ve ondan önceki hükümlere göre emekli aylığı bağlanmış olanlardan bu

kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hizmette bulunanlarla sonradan hizmete alınacak olanların yeniden emekliye ayrılmaları halinde emekli aylıkları T. C. Emekli Sandığına bağlanır. Bunların eski fiilî ve itibari hizmetleri kurumlarınca geçici 19 ncu madde esasları dairesinde T. C. Emekli Sandığına devredilir.

1683 sayılı Kanuna veya ondan önceki hükümlere göre tazminat almış olanların aldıkları paraları kurumlarına iade etmeleri halinde o kurumlarca ilgililerin fiilî ve itibari hizmet

müddetleri hakkında 5434 sayılı Kanunun geçici 19 ncu maddesi hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun bu kanuna aykırı hükümleri mülğadır.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Ankara Mebusu Selim Soley'in, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 36 ncı maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/113)

Meclis Başkanlığına.

Kaldırılan hükümlere göre emekliye ayrıldıktan veya hizmetlerinin azlığı yüzünden toplu ödemeye tâbi tutulduktan sonra Emekli Sandığı Kanununun neşrini mütaakıp emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunanların ikinci defaki tekaütlüklerinde, sadece ikinci hizmete karşılık son hizmet zammı adıyla ilâve yapılmasını âmir bulunan Emekli Sandığı Kanununun geçici 36 ncı maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifim eklidir.

Gereken işleme delâletlerini rica eylerim.

4 Şubat 1958
Ankara Milletvekili
S. Soley

GEREKÇE

1683 sayılı mülki ve askerî tekaüt Kanunu ahkâmına göre tekaütlükleri icra edilenlerden bir kısmı, ifa etmekte oldukları hizmetin hususiyetine göre (meselâ polis, gümrük muhafaza memuru gibi) normal emeklilik yaşından çok daha genç olarak tekaüt edilmiş bulunuyorlar.

Bu sebeple emekliye ayrılanlardan, aynı Kanunun 4 ncu maddesi gereğince 25 yıl fiilî hizmeti ikmal etmemiş bulunanlara maaş bağlanamıyarak toplu ödeme yapılmıştır.

Bunlardan birçoğu esasen genç yaşta emekliye ayrıldıklarından, sonradan tekrar emekliliği tâbi başka hizmetlerde vazife almışlar ve oralarda da uzun müddet çalışmışlardır.

Ancak bu ikinci hizmetleri karşılığında 5434 sayılı Kanunun geçici 36 ncı maddesi gereğince kendilerine, bu kanunun esaslarına göre hesaplanan (son hizmet zammı), emekli aylığı şeklinde ödenmeye başlamıştır.

Böylece de 1683 sayılı Kanun yürürlükte iken geçen hizmet ile, 5434 sayılı Kanun yürürlükte iken geçen müddet, sanki birbirlerinden ayrı şeylermiş gibi bölünmüş ve ikisi de Devlet hizmetinde geçmesine rağmen ayrı mütalâa edilmiş ve emek sahibi mağdur edilmiştir.

Bütün hayatını âmme hizmetine tahsis etmiş olup da kanunların bu şekilde hükmedişleri yüzün-

den mağdur edilmiş eski memurlar, düzeltilmesi gereken bir meselenin canlı materyali halinde her gün gözlerimizin önünde ve viedanlarımızda yer etmiş bulunuyorlar.

Kendilerinin hiçbir kusuru olmadığı halde sırf kanunların yapıları sırasında durumlarının dik-kate alınmamış veya gözden kaçmış olması dolayısıyla mağdur duruma girmiş olanların durumlarının islahına medar olsun diye bu kanun teklif edilmiştir.

Kabulü ile cemiyetimizin bir derdine merhèm sürülmüş ve birçok mağdur sevindirilmiş olacaktır.

ANKARA MEBUSU SELİM SOLEY'İN TEKLİFİ

*5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun geçici
36 ncı maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun*

MADDE 1. — Kaldırılan kükümlere göre bağlanmış vazife mâlûllüğü aylığının 10 yıl-lığını almış veya hizmet müddetinin azlığı se-bebiyle kendisine aylık yerine toplu ödeme ya-pılmış veya tazminat verilmiş olanlardan; 5434 sayılı Kanun yürürlüğe girdiği tarihte emek-lilik hakkı tanıyan vazifelerde bulunanların, bu vazifelerden türlü sebeplerle emekliye ay-rılmaları veya âdi mâlûl, vazife mâlûlü olma-ları halinde, daha evvel kendilerine yapılmış olan toplu ödemenin veya verilmiş olan tazmi-natın, bağlanacak yeni emekli maaşının 1/4 ünü geçmiyecek şekilde taksitlerle mahsubu ya-pılmak suretiyle, ilk ve son hizmetleri birleş-tirilerek 5434 sayılı Kanunun hükümlerine göre emekli aylığı bağlanır.

Vazife mâlûlü olanların mâlûliyet dereceleri üzerinden 5434 sayılı Kanunun 55 nci madde-sine göre hesaplanacak zammın eklenmesi mah-fuzdur.

MADDE 2. — Bu kanun neşrini takibeden aybaşında yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No: 2/111,2/123,2/120,2/113

Karar No: 18

6 . II . 1959

Yüksek Reisliğe

Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel'in, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa muvakkat bir madde eklenmesine ve mezkûr Kanununun 100 nêü maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi ve Ankara Mebusu Halil Sezai Erkut'un, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 100 nêü maddesinin 5 nci fıkrasının değiştirilmesine ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun teklifi ve Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 102 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi ile Ankara Mebusu Selim Soley'in, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçiçi 36 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki tadil teklifleri Maliye Vekâleti ve Emekli Sandığı temsilcilerinin de hazır bulunduğu encümenimizde adı geçen tekliflerin birleştirilerek müzakere edilmesine karar verilerek tetkik ve müzakere edildi:

Her dört mebus tarafından yapılan teklifler tetkik edildiği zaman;

a) Evvelce emekliye tâbi hizmetlerde bulunmuş olup da mâlûliyetleri sebebiyle ayrılan ve bilâhara memuriyete intisabına mâni bir hastalığı kalmamış bulunanların,

b) Disiplin ve yetersizlik sebepleriyle ordu-dan ayrılmış olup da, emekliye tâbi bir vazifede istihdamlarına mâni bir hali bulunmayanların,

c) Mâlûlen veya âdiyen emekliye ayrılmış olduğu halde tekrar emekliye tâbi bir hizmete intisapları mümkün olanların,

Evvelce aldıkları tazminat ikramiyeleri iade edilmek şartıyla evvelki hizmetleriyle son hizmetleri birleştirilerek, mecmuu üzerinden Emekli Sandığı Kanunu hükümleri dairesinde muamele-ye tâbi tutulmak istenildiği anlaşılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 100 nêü maddesinde yapılacak tadil ve mezkûr kanuna eklenecek muvakkat 105 ve 106 nci maddelerle her dört teklifte istihdaf edilen maksat ve gayenin tahakkuk ettirilebileceği anlaşılmış ve teklif sahiplerinin bu hükümler dışında kalan taleplerinin kabulü mümkün olamayacağı neticesine varılarak madde metinleri bu esaslar dâhilinde tesbit ve tanzim olunmuştur.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Riyasete takdimine karar verilmiştir.

Maliye Encümeni Reisi

Bursa
K. Yılmaz

Kâtip
Manisa
S. Akdağ

Çorum
C. Köstekçi

Malatya
M. Z. Tulunay

Tokad
A. İspirli

M. Muharriri

Bursa
M. Kayalar

Amasya
H. Koray

Kars
O. Yeltekin

Samsun
A. Saracoğlu

Zonguldak
A. Akın

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 2/111, 2/113,

2/120 ve 2/123

Karar No. 114

29 . V . 1959

Yüksek Reisliğe

Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu, Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel, Ankara Mebusu Halil Sezai Erkut ve Ankara Mebusu Selim Soley tarafından 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 36, 100 ve 102 nei maddelerinde değişiklik yapılmasını ve bir muvakkat madde eklenmesini derpiş eden kanun teklifleri ile bu teklifleri tevhidten müzakere ve kabul eden Maliye Encümeni mazbatası encümenimize havale edilmiş olmakla teklif sahiplerinden Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu ve Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel ve Maliye Vekâleti mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun teklifleri hulâsa olarak :

1. Evvelce emekliye tâbi hizmetlerde bulunmuş olup da mâlûliyetleri sebebiyle ayrılan ve bilâhara memuriyete intisaplarına mâni bir hastalıkları kalmamış bulunanların,

2. Disiplin ve yetersizlik sebepleriyle görevlerinden ayrılmış olup da, emekliye tâbi bir vazifede istihdamlarına mâni bir hali bulunmayanların,

3. Mâlûlen veya âdiyen emekliye ayrılmış oldukları halde tekrar emekliye tâbi bir hizmete intisapları mümkün olanların,

Evvelce almış oldukları tazminat ve ikramiyeleri iade etmek şartıyla önceki hizmetleriyle muahhar hizmetlerinin birleştirilmesi şartıyla, mecmuu üzerinden Emekli Sandığı Kanunu hükümleri dairesinde emsali misillû muameleye tâbi tutulmalarını istihdaf etmektedir.

Teklifler üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakereler neticesinde :

Evvelce mâlûliyet, mesleklerine mahsus yaş hadleri, yetersizlik veya disiplinden dolayı sicilleri üzerine veya mahkeme kararları ve sair sebeplerle Emekli Sandığı veya kurumları tara-

findan toptan ödeme yapılmak suretiyle alâkaları kesilmiş olanların bilâhara emekliye tâbi bir hizmete girdikleri takdirde toptan ödeme şeklinde vâkı tediyeleri yeni vazifeye tâyin edildikleri veya seçildikleri tarihlerden itibaren en çok bir yıl içinde, tediyelerinden itibaren % 5 faizi ile birlikte defaten sandığa vermeleri halinde eski ve yeni fiilî ve itibari hizmetlerinin birleştirilmesi ve bu durumda olanlarla, mâlûliyet veya mesleklerine mahsus yaş haddi sebepleri ile emekliye ayrılmış olup da sonradan emekliliğe esas diğer bir hizmete tâyin edilmiş bulunanların tekrar emekliye ayrılmaları halinde de kendilerine Emekli Sandığı Kanununun 89 neu maddesi gereğince emekli ikramiyesi verilmesi ve keza eski ve yeni fiilî ve itibari hizmetlerinin birleştirilerek emeklilik haklarının tesbiti esas kabul edilmiş ve bu hükümleri ihtiva etmek üzere encümenimizce yeniden bir metin ihzar ve kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin Tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Mazbata M.
Balıkesir	Muğla	İzmir
H. İmre	N. Özsan	B. Bilgin
Afyon K.	Afyon K.	Artvin
N. Topcuoğlu	M. Â. Ülgen	H. Çeltikçioğlu
Balıkesir	Çorum	Eskişehir
M. H. Timurtaş	Y. Gürsel	M. Başkurt
İsparta	İstanbul	İstanbul
T. Trğh	N. Karşan	İ. Sevel
İstanbul	Kastamonu	Nevşehir
N. N. Yücel	M. İslâmoğlu	N. Önder
Rize	Rize	Siird
H. Agun	İ. Akçal	M. D. Süalp
Sinob	Yozgad	Zonguldak
Ö. Özen	T. Alpay	H. Timur

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı hakkındaki Kanununun 100 ncü maddesinin tadili ve bu kanuna geçici iki madde eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 100 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 100. — Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı almakta iken (Erlere emeklilik hakkı şartı bağlı olanlar hariç) emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilenlerin tekrar emekliye ayrılmaları halinde kendilerine veya ölümlerinde dul ve yetimlerine eski ve yeni hizmetlerinin mecmuu üzerinden ve bu kanun hükümleri dairesinde aylık bağlanır.

Ancak bu gibilere yeniden bağlanacak aylıklar eski aylıklarından az olamaz.

Toptan ödeme yapılmış olanlardan emeklilik hakkı tanınan veya 130 ncü maddede gösterilen vazifelere geçenler, Mebusluğa, belediye reisliğine ve vilâyetlerin daimî encümen âzâhlarına seçilenler, aldıkları paraları tâyin edildikleri veya seçildikleri tarihlerden itibaren en çok bir yıl içinde, aldıkları tarihlerden itibaren hesaplanacak % 5 faizi ile birlikte toptan sandığa geriverirlerse, (Tâyin veya seçilme tarihindeki yaşlarından, toptan ödemeye esas tutulan fiilî hizmet müddetlerinin indirilmesinden sonra kalan yaş sayısı 40 ı geçmiş olmak şartı ile) sandıkla ilgilendirilirler ve eski fiilî ve itibari hizmet müddetleri yenilerine eklenir.

Aldıkları paraları yukarıdaki fıkrada yazılı müddet içinde geri vermiyenlerle yapılacak yaş hesaplaşması neticesinde sandıkla iştirakçi olarak ilgilendirilmeyenlerin sonraki fiilî ve itibari hizmet müddetlerinin her yılı için, keseneğe esas olan son aylık ve ücretleri ve 15 ncü maddenin (g) fıkrasında yazılı olanların tam aylık veya ücretleri tutarlarının % 1 i (Son hizmet zammı) namı ile emekli aylığı şeklinde ödenir.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı hükümlerden istifade edenlerin birleştirilen hizmet müddetlerine göre emeklilik ikramiyesine hak kazanmalarını halinde bunların evvelce emekliye ay-

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı hakkındaki Kanununun 100 ncü maddesinin tadili ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 100 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 100. — Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı alanlardan; «Erlere emeklilik hakkı tanınan vazifelere tâyin edilenlerin ayrılışlarında;

Eski aylıklarına, bu vazifelerde geçen fiilî ve itibari hizmet müddetlerinin her yıl için keseneğe esas son aylık veya ücreti tutarının ve 15 ncü maddenin (g) fıkrasındakilerin tam aylık veya ücretleri tutarlarının % 1 i «Son hizmet zammı» adı ile eklenir.

Ancak, bağlanmış eski aylıkları ile son hizmet zamlarının toplamı, emekli veya âdi mâlûllük aylığı alanlar için eski ve yeni vazifelerinin keseneğe esas aylık veya ücretleri tutarından fazla olanın % 70 ni ve vazife mâlûllüğü aylığı alanlar için % 90 nını geçemez.

Tekrar emekliye ayrılmaları kendi istekleri ile yapılanlardan bu vazife aylık veya ücretleri iki tam yıl almamış olanların, son hizmet zammına bir alt derece aylık veya ücret tutarı esas olur.

Son aylık veya ücret tutarı; ilgilinin emekli veya âdi mâlûllük aylığına esas tutulmuş olan aylık veya ücreti tutarından az veya ona eşit ise iki yıl kaydı aranmaz.

Toptan ödeme yapılmış olanlardan emeklilik hakkı tanınan veya 130 ncü maddede gösterilen vazifelere geçenler, mebusluğa, belediye reisliğine veya vilâyetlerin daimî encümen âzâhlarına seçilenler, aldıkları paraları tâyin edildikleri veya seçildikleri tarihlerden itibaren en çok bir yıl içinde, aldıkları tarihlerden itibaren hesaplanacak % 5 faizi ile birlikte toptan sandığa geriverirlerse (Tâyin veya seçilme tarihindeki yaşlarından toptan ödemeye esas tutulan fiilî hizmet müddetlerinin indirilmesinden sonra kalan yaş sayısı 40 ı geçmiş olmak şartı ile) sandıkla ilgilendirilirler ve eski fiilî ve itibari hizmet müddetleri yenilerine eklenir.

Toptan ödeme yapılmış olanlardan aldıkları

rılmaları sebebiyle aldıkları ikramiye var ise bu miktar ile yenisi arasındaki fark emekliye ayrıldığı son kurumu tarafından ödenir.

MADDE 2. — 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki muvakkat maddeler eklenmiştir :

MUVAKKAT MADDE 105. — 5434 sayılı Kanuna veya daha evvelki emeklilik hükümlerine göre toptan ödeme yapılmış veya tazminat verilmiş olanlardan :

a) Halen emeklilik hakkı tanınan bir vazifede bulunanlar bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten,

b) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra emekliliğe tâbi bir vazifeye geçenlerle Mebusluğa, belediye reisliğine ve vilâyetlerin daimî encümen âzâhlarına seçilenler tâyin veya seçilme tarihinden,

İtibaren, bir yıl içinde, aldıkları paraları, aldıkları tarihlerden itibaren hesaplanacak % 5 faizi ile birlikte ödemeyi yapan kurumlar vasıtasıyla sandığa iade etmeleri halinde haklarında bu kanunun 100 ncü maddesi hükümleri dairesinde muamele olunur.

MUVAKKAT MADDE 106. — Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmış olup da bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekliliğe tâbi bir vazifede bulunanların geçici 33 ncü maddenin (c) fıkrası hükmüne göre hesaplanacak aylıklar daha az olduğu takdirde bunlar hakkında da 100 ncü madde hükmü tatbik olunur.

paraları yukardaki fıkrada yazılı müddet içinde gerivermiyenlerle (Yapılacak yaş hesaplamasında yaşları 40 tan fazla olanların son hizmetlerine karşılık bu madde esasları dairesinde hesaplanacak (Son hizmet zammı) aylık şeklinde bağlanır.

Yıl ve lira kesirleri hakkında 41 nci maddede yazılı hükümler uygulanır.

Bu madde gereğince hizmetleri birleştirilenlerle mâlûliyet veya mesleklerine mahsus yaş hadlerini ikmal sebepleri ile emekli aylığı bağlanmış olanlardan (Evvelce emekli ikramiyesi alınmış olanlar hariç) sonradan emekliliğe esas bir hizmete girenlerin tekrar emekliye ayrılışlarında fiili hizmet müddetleri toplamı emekli ikramiyesi verilmesine müsaidolanlar hakkında 89 ncu madde hükümleri tatbik olunur.

MADDE 2. — 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki muvakkat madde eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE — 5434 sayılı Kanuna veya daha evvelki hükümlere göre toptan ödeme veya tazminat verilmiş olanlardan :

a) Halen emeklilik hakkı tanınan bir vazifede bulunanlar bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten,

b) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra emekliliğe tâbi bir vazifeye tâyin edilenlerle, mebusluğa, belediye reisliğine ve vilâyetlerin daimî encümen âzâhlarına seçilenler tâyin ve seçilme tarihinden itibaren bir yıl içinde aldıkları paraları, aldıkları tarihlerden itibaren hesaplanacak % 5 faizi ile birlikte ödemeyi yapan kurumlar vasıtasıyla sandığa iade etmeleri halinde haklarında bu kanunun 100 ncü maddesi hükümleri dairesinde muamele olunur.

Mal. E.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihiden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunu ieraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

B. E.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini ieraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

